

TILSYNS- RAPPORT

Vedtak om avslag på søknad om akkreditering av fagskoleutdanning

Friluftsguide Ekspedisjon ved Norges
Friluftsfagskole AS

2020

NOKUT – Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen – er et faglig uavhengig forvaltningsorgan under Kunnskapsdepartementet.

NOKUTs samfunnsoppdrag, oppgaver og faglige uavhengighet er definert i universitets- og høyskoleloven og er nærmere spesifisert i forskrifter. I tillegg utfører NOKUT tilsyns- og forvaltningsoppgaver etter delegasjon fra departementet.

Formålet med NOKUTs virksomhet er å sikre og fremme kvalitet i utdanning ved

- å føre tilsyn med, informere om og bidra til å utvikle kvaliteten på norske utdanninger og institusjoner
- å godkjenne og informere om utenlandsk utdanning og informere om mulighetene for godkjenning av utenlandsk utdanning og kompetanse i Norge

NOKUTs arbeid skal bidra til at samfunnet kan ha tillit til kvaliteten i norsk høyere utdanning, høyere yrkesfaglig utdanning og godkjent høyere utenlandsk utdanning.

NOKUT bruker rundt 900 eksterne eksperter i akkrediteringer, tilsyn, evalueringer, godkjenning av utenlandsk utdanning og prosjekter.

Du kan lese mer om arbeidet vårt på nokut.no.

NOKUT er sertifisert som miljøfyrtårn

Institusjon	Norges Friluftsfagskole AS, organisasjonsnummer 924659335.
Fagskoleutdanningens navn	Friluftsguide Ekspedisjon
Utdanningsform	Stedbasert
Sakkyndige	Martine Karlsen, Anne Berit Fossberg, Ingvild Skjetne og Kjetil Lomm
Dato for vedtak	17.11.2020
NOKUTs saksnummer	20/08221

© NOKUT Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal NOKUT oppgis som kilde.

Hva søknaden gjelder

Norges Friluftsfagskole AS søkte NOKUT til søknadsfristen 15. september 2020 om akkreditering av *Friluftsguide Ekspedisjon* som fagskoleutdanning.

Utdanningen er

- 120 studiepoeng
- Stedbasert

Den stedbaserte undervisningen vil finne sted på følgende studiested:

- Hemsedal

Innhold

Hva søknaden gjelder	3
1 Vedtak.....	5
2 Gjennomgang av kravene for fagskoleutdanning	7
2.1 Studieplan	7
2.2 Beskrivelse av infrastruktur	7
2.3 Utdanningens navn	8
2.4 Utdanningens faginnhold og struktur	9
2.5 Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer.....	10
2.6 Samarbeid med aktører i yrkesfeltet	11
2.7 Overordnet læringsutbyttebeskrivelse	12
2.8 Omfang og nivå	13
2.9 Internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler	13
2.10 Opptakskrav	14
2.11 Politiattest.....	14
2.12 Skikkethetsvurdering.....	15
2.13 Fagmiljø og sensorer.....	15
Vedlegg 1: Læringsutbyttebeskrivelser	21
Vedlegg 2: Sakkyndige	23

1 Vedtak

De faglige kravene for akkreditering av *Friluftsguide Ekspedisjon*, 120 studiepoeng stedbasert undervisning, ved Norges friluftsfagskole er ikke oppfylt. NOKUT akkrediterer derfor ikke utdanningen.

Følgende krav er ikke oppfylt:

- Fagskoletilsynsforskriften § 2-1 første til tredje ledd bokstav a og b
- Fagskoletilsynsforskriften § 2-6 bokstav b

I kapittel 2 har vi begrunnet vedtaket.

Vi har også vurdert søknaden opp mot kravene for å bli fagskole. Vi gjengir denne vurderingen bare i rapporten som gjelder *Friluftsguide Aktivitet*, men den gjelder også for denne søknaden.

Vi har fattet vedtaket med hjemmel i

- lov om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven) § 5
- forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoletilsynsforskriften) § 47

Vedtaket gjelder utdanningen som er beskrevet i søknaden NOKUT mottok til søknadsfristen 15. september 2020.

Dere kan klage på vedtaket

Dere kan klage på dette enkeltvedtaket til oss. Klagefristen er tre uker etter at dere har mottatt vedtaket. Klagen skal nevne vedtaket dere klager på, og de endringene dere ønsker i vedtaket. Dere bør også begrunne klagen.

Dere kan ikke klage på vurderinger vi har gjort av det faglige innholdet i utdanningstilbudet. Det dere kan klage på er

- saksbehandlingsfeil, altså at NOKUT ikke har gjennomført saksbehandlingsprosessen på lovlig måte
- rettsanvendelsesfeil, altså at NOKUT har brukt feil del av regelverket, eller brukt regelverket feil
- feil faktum, altså at NOKUT har lagt til grunn feil faktagrunnlag for vår vurdering
- maktmisbruk
- urettmessig forskjellsbehandling

Dersom vi opprettholder vedtaket på tross av klagen, videresender vi klagen til klagenemnda for vedtak fattet av NOKUT. Klagenemnda fatter endelig vedtak. Dere har rett til innsyn i dokumentene i saken.

Reglene om klage framgår av forvaltningsloven:

- Klagerett på enkeltvedtak – § 28
- Klagefrist – § 29
- Innholdet i klagen og hvem den skal rettes til – § 32
- Klageinstans – §§ 32 og 33
- Klageinstansens vedtak er endelig – § 28
- Retten til innsyn i dokumentene i saken – § 18.

Forholdet mellom NOKUTs vedtak og forvaltningsloven, og at dere ikke kan klage på faglige vurderinger, går fram av fagskoleforskriften § 55.

Se også informasjon om NOKUTs klagenemnd i studiekvalitetsforskriften kapittel 7.

2 Gjennomgang av kravene for fagskoleutdanning

I gjennomgangen av kravene fører vi først opp kravet som er vurdert under hver overskrift, og deretter NOKUTs vurdering av det enkelte krav.

2.1 Studieplan

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-1:

«Utdanningen skal ha en studieplan som informerer om utdanningens opptakskrav, faginnhold, struktur og undervisnings-, lærings- og vurderingsformer, inkludert praksis»

NOKUTs vurdering:

Studieplanen gir dekkende informasjon om utdanningen i tråd med kravet, bortsett fra informasjon om utstyr som kreves for utdanningen. Se vurdering under 3.2.

2.2 Beskrivelse av infrastruktur

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fagskoletilsynsforskriften § 2-6:

«Fagskolen skal ha

- a. administrative ressurser som er tilpasset utdanningen
- b. lokaler, utstyr, tilgang til informasjons- og bibliotekstjenester og annen infrastruktur som er tilpasset utdanningen»

NOKUTs vurdering:

Infrastrukturen er ikke tilpasset utdanningen. Kravet om utdanningens administrasjon og infrastruktur i fagskoletilsynsforskriften § 2-6 bokstav b, er ikke tilfredsstillende oppfylt.

I denne utdanningen skal studentene delta i flere aktiviteter som krever mye og spesialisert utstyr. Studentene skal blant annet sykle, klatre, gå og stå på ski, samt ferdes på vann i kajakk, kano og raft, og i skog og fjell. Ettersom utdanningen i hovedsak skal foregå utendørs, med særlig innretning mot forhold som ligger langt utenfor det som er normalt friluftsliv, er det forventet at mye av dette utstyret må holde svært høy kvalitet og at det må være tilstrekkelig utstyr for å kunne oppnå læringsutbyttet og sikre studentene. Dette vil gjelde ordinært personlig utstyr som turklær, soverposer, liggeunderlag, sekk, og lignende, mer spesialisert utstyr som spader, skredsøkere, førstehjelpsutstyr, og større spesialutstyr som tørrdrakter, klatreutstyr, hjelmer og

kanoer. Mye av dette, og særlig det mer spesialiserte utstyret, er det naturlig at fagskolen stiller med. For det øvrige er det viktig at fagskolen er veldig tydelig ovenfor studentene hva det er de selv har ansvar for å stille med, slik at de også får et realistisk bilde av hvor mye utdanningen faktisk koster.

I oversikten over fagskolens infrastruktur har dere satt opp hvilket utstyr dere har. Det er også satt opp en del ting som er tilgjengelig for leie.

Ut ifra beskrivelsen av infrastrukturen kan vi lese at fagskolen bare kan stille med telt/lavo, kokeutstyr og noe klatreutstyr. Vi vurderer at dette ikke er tilstrekkelig for å sikre at studentene kan gjennomføre utdanningen og ikke dekker de delene det er naturlig at fagskolen stiller med. Tilgang på leieutstyr kan avlaste utstyrsstallen noe. Imidlertid vurderer vi at dette er mer sårbart med tanke på tilgjengelighet. Vi vurderer også at det utstyret som er oppført som tilgjengelig for leie heller ikke er tilstrekkelig for det dere krever i utdanningen. Vi vurderer at dere ikke har den utstyrsmessige infrastrukturen på plass og dermed ikke tilfredsstiller fagskoletilsynsforskriften § 2-6 første ledd bokstav b.

Når det gjelder det personlige utstyret eller utstyr studenten kan forventes å skaffe selv legger vi til grunn at mange søkere til denne utdanningen mest sannsynlig vil ha noe utstyr basert på egeninteresse. Imidlertid er det tydelig at dette utstyret samlet vil være omfattende og dyrt, og vil også potensielt langt overgå kostnadene til utstyr som vil være nødvendig for utdanningen *Friluftsguide Aktivitet*. Selv om det er et punkt om dette i studieplanen er det uklart hvilket utstyr studenten er forventet å stille med, og hvor mye disse må regne med å bruke på utstyr til denne utdanningen. Særlig gjelder dette delvis spesialisert utstyr som er knyttet til spesielle aktiviteter som alpint, og lignende. Dere må informere studentene tydelig i studieplanen om hva de er forventet å stille med.

Dere må dokumentere en tilstrekkelig infrastruktur som både gjør at studentene kan oppnå læringsutbyttet og ha tilstrekkelig sikkerhet. Dere må også informere studentene godt om utstyret de må forvente å stå for eller kjøpe. Dere må dokumentere dette før dere kan starte opp utdanningen.

2.3 Utdanningens navn

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-1:

- «Utdanningen skal ha
- a. et dekkende navn»

NOKUTs vurdering:

Navnet er ikke dekkende for utdanningen. Kravet om utdanningens innhold og form i fagskoletilsynsforskriften § 2-1 tredje ledd bokstav a, er ikke tilfredsstillende oppfylt.

Utdanningen har ifølge søknaden navnet *Friluftsguide Ekspedisjon*.

I lys av utdanningens innhold og læringsutbytte etterlater navnet et noe mer ambisiøst inntrykk enn det innholdet utdanningen kan tilby. Vi anerkjenner behovet for å kommunisere forskjellene på de to omsøkte utdanningene, og at denne retter seg mot friluftsguiding i mer utfordrende miljø. Likevel etterlater ordet «ekspedisjon» et inntrykk at studentene skal bli komfortable med ekstreme forhold og delvis avskåret fra sivilisasjonen, noe vi i bare begrenset grad finner igjen i utdanningens innhold. Det kan også etterlate inntrykk av at en vitenskapelig dimensjon som utdanningen ikke legger opp til. Imidlertid må dere se denne vurderingen i lys av at vi samtidig vurderer det for å være urealistisk for utdanningen å oppnå det som kommuniseres i læringsutbyttet, i utdanningens innhold og den forventede yrkesutøvelsen. Dette er ikke i tråd med fagskoletilsynsforskriften § 2-1.

Dere må endre navnet slik at det bedre speiler utdanningens innhold og læringsutbytte.

2.4 Utdanningens faginnhold og struktur

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-1:

«Utdanningen skal ha [...]

b. et faginnhold og en struktur som er egnet til at studentene kan oppnå læringsutbyttet.»

NOKUTs vurdering:

Utdanningens faginnhold og struktur er ikke i tråd med kravene. Kravet om utdanningens innhold og form i fagskoletilsynsforskriften § 2-1 tredje ledd bokstav b, er ikke tilfredsstillende oppfylt.

Utdanningen er bygget opp av ti emner, inkludert et praksisemne. Disse er fordelt på ulike aktiviteter og sesonger, og en del av emnene bygger på hverandre. Utdanningens innhold er gjennomgående svært ambisiøst, og etterlater på flere punkter et urealistisk og misvisende bilde av hva utdanningen skal gi. Det er også manglende samsvar mellom utdanningens innhold og læringsutbyttet.

I utdanningen er det lagt opp til flere aktiviteter og det er lagt stor vekt på konkrete teknikker knyttet til f.eks. ski, klatring, sykling, båt og kajakk. Det er også lagt opp til et stort spenn av ferdigheter knyttet til utstyr som skredsøkere, tausikring, livredningsutstyr, og ferdigheter som er knyttet til å kunne operere i villmark, som f.eks. navigering og kartlesing. Dette kommer imidlertid i liten grad fram i læringsutbyttebeskrivelsene som er mye mer generelt formulert. Særlig gjelder dette for læringsutbyttet som gjelder ferdigheter. Vi vurderer at det er manglende samsvar mellom utdanningens faginnhold og struktur, og det læringsutbyttet utdanningen skal føre frem til. Kravet om at faginnholdet skal være egnet for at studentene skal kunne nå

læringsutbyttet er et krav som forutsetter at det må være samsvar og en logisk sammenheng mellom disse. Vi legger til grunn at det er aktivitetene som står sentralt her, og forventer at dere gjør endringer i læringsutbyttet som gjør at også disse konkrete ferdighetene kommer frem her. Vi vurderer dette videre under 3.7.

Vi vurderer at utdanningens faginnhold er svært ambisiøst, og vil kreve mye av studentene, også når vi tar hensyn til den planlagte opptaksprøven. I mange tilfeller handler dette om at det er lagt opp til en utdanning som vil være veldig krevende for studentene, der flere ferdigheter som skal lede frem til sertifiseringer inngår i enkeltemner. I andre tilfeller gir faginnholdet et direkte urealistisk og misvisende bilde av hva studentene skal være i stand til å gjøre og hvilke sertifiseringer det er mulig å oppnå. Dere har lagt opp til at emnene skal ha arbeidskrav som skal føre fram til sertifiseringer. F.eks. skriver dere at FGE101 har krav om bestått NKF Brattkort. Videre skriver dere at et arbeidskrav i FGE103, semesteret etter, er NKF Klatreleder Inne. Kravet til å kunne gå opp til dette er imidlertid 12 måneder klatreerfaring, med mulig dispensasjon fra 6 måneder dersom det er særlig høyt aktivitetsnivå. Det betyr at for alle studenter som gjennomfører NKF Brattkort i regi av dere ikke vil være kvalifisert til å gjennomføre flere av de påfølgende arbeidskravene. Det samme gjelder arbeidskravet i FGE202 som skal føre fram til sertifisering NKF Klatreinstruktør Sport 1. Her er NKFs forkrav til å gå opp til prøven 2 års erfaring.

Studieplanen beskrivelse av utdanningen, samt utdanningens innhold og emner, legger opp til at studentene skal kunne fungere som guide til «tidligere uoppnåelige og risikoutsatte reisemål i naturen», også der guiden ikke har «fast tilhold». Særlig legges det vekt på bruk av alpine forhold i Italia og Frankrike, der studentene både skal på egne turer og lage turopplegg. Slike turer kan være både nyttige og relevante. Likevel er dette et godt eksempel på hvordan utdanningen overselger hva studenten skal kunne og sitte igjen med etter endt løp. For det første er tindeveiledere en regulert yrkeskvalifikasjon i disse landene, og studentene vil ikke ha mulighet til å guide turer i disse omgivelsene. For det andre er relevante kompetansekrav for slike kvalifikasjoner, som tindeveileder, ikke dekket av utdanningen. Det er med andre ord grunn til å stille store spørsmål ved om utdanningen faktisk gir studentene kompetanse til å gjennomføre slike turer.

Vi vurderer at dere ikke oppfyller fagskoletilsynsforskriften § 2-1 bokstav b.

2.5 Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-1:

«Utdanningen skal ha [...]

c. undervisnings-, lærings- og vurderingsformer som er egnet til at studentene kan oppnå læringsutbyttet»

NOKUTs vurdering:

Utdanningens undervisnings-, lærings- og vurderingsformer er egnet til at studentene kan nå det oppgitte læringsutbyttet.

2.6 Samarbeid med aktører i yrkesfeltet

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-1:

«Fagskolen skal samarbeide med aktører i arbeidslivet for å sikre at utdanningens læringsutbytte er relevant for ett eller flere yrkesfelt.»

NOKUTs vurdering:

Dere har ikke dokumentert et samarbeid som er tilstrekkelig for å sikre at utdanningens læringsutbytte er relevant for yrkesfeltet. Kravet om utdanningens innhold og form i fagskoletilsynsforskriften § 2-1 første ledd er ikke tilfredsstillende oppfylt.

Dere oppgir samarbeidspartnere utover egen eier til å være Fjellspesialisten, Hemsedal Fjellsport, Hemsedal Klatresenter, Høyt og Lavt i Hemsedal, Torgeir Moen Kompetanse, Gompe Waaler og Hemsedal Skisenter. Dere oppfører også Hemsedal Kommune som vertskommune. I tillegg oppgis det at fagskolen har inngått intensjonsavtaler med flere aktører med sikte på praksisplasser. Dere oppgir at samarbeidet har resultert i medvirkning til utviklingen av studieplanen. I tillegg oppgir dere at dere har intensjonsavtaler for praksisplasser for studentene.

Vi vurderer at dere i liten grad beskriver hvordan dere samarbeider med yrkesfeltet, om hva og hva slags arenaer dere møtes på. Kvalitetssikringssystemet legger opp til at dere skal innhente informasjon og vurderinger av utdanningen i et årlig dialogmøte, men ellers er samarbeidet uklart. Det nevnes en studieplangruppe, men det er ikke klart hvordan denne er organisert. I tillegg observerer vi at med enkeltunntak er alle samarbeidspartnere dere oppgir virksomheter som er eid eller drevet av personer som jobber i eller sitter i styret for fagskolen. Vi vurderer dette som svært sårbart og bare i begrenset grad gir grunnlag for at yrkesfeltet kan bidra med verdifulle perspektiv for utviklingen av utdanningskvaliteten. I informasjonsskrivet til den nye fagskoletilsynsforskriften skriver vi følgende:

For å oppfylle kravet, må fagskolen ha et regelmessig og systematisk samarbeid med arbeidslivet. Samarbeidet skal bidra til at utdanningene er relevante for yrkesfeltet/yrkesfeltene. Det er ikke nok at enkeltpersoner i fagmiljøet har uformell kontakt med representanter for yrkesfeltet. Samarbeidet bør handle om utvikling, gjennomføring og evaluering av utdanningen. På utviklingsstadiet kan for eksempel fagskolen diskutere læringsutbyttet for utdanningen med aktører i arbeidslivet, og være lydhøre overfor deres behov. Høring eller andre typer av involvering i studieplaner er et annet eksempel. I gjennomføringsfasen kan eksempler på samarbeid være å bruke gjestelærere, eksterne

foredragsholdere og sensorer, dra på bedriftsbesøk med studentene, eller samarbeide med yrkesfeltet om praksisplasser og eksamensoppgaver. Under evaluering av utdanningene skal yrkesfeltet også involveres.

Verdien av utdanningens forankring i yrkesfeltet er knyttet til at utvikling, gjennomføring og evaluering er forankret i arbeidslivets behov og praksiser, og at fagskolen får et annet blikk på utdanningen enn dets eget. Vi har ikke satt klart definerte grenser for hvordan dette samarbeidet skal organiseres eller hvem som er relevante aktører, men stiller like fullt krav til at samarbeidet må være reelt og innrettet slik at det oppfyller formålet. De aktørene dere har oppført, og som ikke er en del av fagskolen selv, har en svært uklar rolle i dette arbeidet.

Dere oppgir flere relevante aktører i planene deres om videre samarbeid, men vi vurderer at dette i liten grad er forpliktende eller at samarbeidsplanene er tilstrekkelig konkretiserte. Selv om flere sider av det planlagte samarbeidet kan være relevant og fruktbart, fremstår det som at kontakten med yrkesfeltet gjennomgående er begrenset til fagskolen selv.

Vi vurderer at dere ikke dokumentert et tilfredsstillende samarbeid med yrkesfeltet, jf. kravet i fagskoletilsynsforskriften § 2-1.

2.7 Overordnet læringsutbyttebeskrivelse

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoleloven § 5:

«Akkreditert fagskoleutdanning skal være i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk»

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-1:

«Utdanningens læringsutbytte skal være utformet i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR), og kvalifikasjonen skal være tilstrekkelig for å utøve yrket.»

NOKUTs vurdering:

Det samlede læringsutbyttet er relevant for yrkesfeltet og tilstrekkelig for yrkesutøvelsen, og er i tråd med NKR. Læringsutbyttet gir derimot ikke en tilfredsstillende beskrivelse av kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse som studentene oppnår etter fullført utdanning. Kravet om utdanningens innhold og form i fagskoletilsynsforskriften § 2-1 andre og tredje ledd, er ikke tilfredsstillende oppfylt.

Mye av det overordnede læringsutbyttet for utdanningen er relevant for yrkesfeltet og yrkesutøvelsen, men det er enkelte mangler i beskrivelsene av ferdigheter. Særlig konkrete ferdigheter som er klart til stede i utdanningen er ikke gjenspeilet i læringsutbyttet. Beskrivelsene av ferdighetene studentene skal ha er veldig tett knyttet til refleksjon og bevissthet, og lite til tur-/ekspedisjonsferdigheter, eller ferdigheter

knyttet til utstyr. Med tanke på at flere sertifiseringer er inkludert i studieløpet og det eksplisitt nevnes mange ferdigheter som livredning, kameratredning, planlegging, o.l., stiller vi spørsmål ved hvorfor det overordnede læringsutbyttet i liten grad inneholder dette. Dette gjør at det er mangler i samsvaret mellom læringsutbyttet og utdanningens innhold. Vi vil understreke at det skal være en logisk og faglig sammenheng mellom læringsutbytte, utdanningens innhold, yrkesfeltet og lærings- og vurderingsformer, og at kravet i stor grad handler om at det skal være samsvar mellom disse, jf. vurderingen under 3.4. Vi vurderer at det overordnede læringsutbyttet ikke tilfredsstiller kravet i fagskoletilsynsforskriften § 2-1 andre og tredje ledd.

Dere må gjøre endringer i læringsutbyttebeskrivelsene for å speile de aktivitetene dere har lagt opp til i utdanningen og de ferdighetene studentene skal ha.

Læringsutbyttebeskrivelsene for utdanningen er gjengitt i vedlegg 1.

2.8 Omfang og nivå

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoleloven § 5:

«[...] Akkreditert fagskoleutdanning skal være i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk. [...]»

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-2:

«Utdanningen skal ha et omfang på 30, 60, 90 eller 120 studiepoeng, hvis det ikke er gitt unntak etter fagskoleforskriften § 42.»

NOKUTs vurdering:

Utdanningen har ifølge søknaden et omfang på 120 studiepoeng, og ligger på nivå 5.2 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring.

Utdanningens omfang og nivå er i samsvar med regelverket.

2.9 Internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoleforskriften § 47:

«NOKUT skal påse at fagskoleutdanningen er i tråd med de internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler som Norge er forpliktet til å følge.»

NOKUTs vurdering:

Kravet er ikke aktuelt for denne utdanningen.

2.10 Opptakskrav

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoleforskriften § 7:

«Kvalifisering for opptak

(1) Opptak til fagskoleutdanning krever enten relevant fag- eller svennebrev, treårig yrkesfaglig opplæring eller generell studiekompetanse [...] eller tilsvarende realkompetanse.

[...]

(4) Styret selv kan stille spesielle opptakskrav som er relevante for fagskoleutdanningen. [...]

(5) Styret selv kan i tillegg stille opptakskrav om fullført og bestått fagskoleutdanning til fagskoleutdanninger. [...]

NOKUTs vurdering:

Opptakskravet er i samsvar med regelverket.

Opptakskravet til utdanningen er generell studiekompetanse.

Vi vurderer at generell studiekompetanse er et nødvendig begrensende opptakskrav, og ser få eller ingen grunner til at ikke også personer med fag- eller svennebrev kan være aktuelle søkere. Det er uklart hvorfor generell studiekompetanse er særlig relevant opptakskrav. Dere bør vurdere å utvide opptaksgrunnlaget til å inkludere andre utdanningsprogram.

Som vi skriver under 3.4 vurderer vi at utdanningen er ambisiøs og vil kreve svært mye av studentene. Vi kan imidlertid ikke se at studieforberedende utdanningsprogram i seg selv gir studentene bedre forutsetninger for å gjennomføre utdanningen enn fag- eller svennebrev. Vi kan derimot se at idrettsfag under studieforberedende kan være særlig relevant, men at dette vil begrense opptaksgrunnlaget unødvendig.

Dere oppgir opptaksprøve som et særskilt opptakskrav. Det vurderer vi som hensiktsmessig, men stiller spørsmål ved om det som testes er tilstrekkelig for å sikre forkunnskaper som bidrar til at studentene kan oppnå læringsutbyttet. Vi anbefaler dere å styrke dette kravet.

2.11 Politiattest

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoleloven § 27:

«I utdanninger der studenter kan komme i kontakt med mindreårige som del av klinisk undervisning eller praksisstudier, kan fagskolen bestemme at studentene

skal legge frem politiattest som omtalt i politiregisterloven § 39 første ledd. Fagskolen kan kreve politiattest ved opptak eller underveis i slike utdanninger.

Hvis det er gitt særlige regler om politiattest for bestemte typer arbeid, gjelder disse reglene tilsvarende for studenter som deltar i praksisstudier eller klinisk undervisning. [...]»

NOKUTs vurdering:

Dere har oppgitt at det kreves politiattest for opptak til utdanningen, og kravet om politiattest er tilstrekkelig hjemlet i regelverket. Dere oppgir at det er sannsynlig at studenten kan komme i kontakt med barn eller unge mindreårige i løpet av praksisgjennomføringen, og at det derfor kreves politiattest. Dette er vi enige i, og mener det er tilstrekkelig hjemmel for dette. Kravet om politiattest er i tråd med fagskoleloven § 27 og tilhørende fagskoleforskriften § 19.

2.12 Skikkethetsvurdering

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoleforskriften § 26:

«En skikkethetsvurdering skal avdekke om studenten har de nødvendige forutsetningene for å kunne utøve yrket. En student som i utdanningen eller i fremtidig yrkesutøvelse kan utgjøre fare for liv, fysisk og/eller psykisk helse, rettigheter og sikkerhet til barn, unge eller voksne i sårbare situasjoner, er ikke skikket for yrket.»

NOKUTs vurdering:

Kravet er ikke aktuelt for denne utdanningen.

2.13 Fagmiljø og sensorer

2.13.1 Fagmiljøet som er tilknyttet utdanningen – størrelse og kravspesifikasjon

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-3:

«Fagmiljøets størrelse og kompetanse skal stå i forhold til antallet studenter og utdanningens innhold og egenart. I fagmiljøet skal det finnes personer med utdanning minst på fagskolenivå, utdanningsfaglig kompetanse og oppdatert yrkeserfaring.

[...]

Fagskolen skal fastsette egne krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning. [...]»

NOKUTs vurdering:

Fagmiljøet oppfyller regelverkets krav til størrelse og kompetanse.

Dere oppgir at det overordnede kompetansekravet til alle faglærere er friluftslivs- og guidefaglig kompetanse tilsvarende fagskolenivå eller høyere, med minimum 2 års yrkeserfaring. Vi forutsetter at yrkeserfaringen må være relevant for utdanningen og oppdatert, og forventer at dere presiserer dette i kravspesifikasjonene.

Vi vil også understreke at det er et krav om utdanningsfaglig kompetanse i fagmiljøet og at dette skal stå i forhold til antallet studenter. Dere har satt som uttalt mål at flest mulig av faglærerne som ikke har formell utdanningsfaglig kompetanse skal kunne gjennomføre PPU. Dere har likevel ikke gitt egne utdanningsfaglige krav til faglærere og dere har heller ikke stilt egne krav til fagmiljøet som helhet eller fagmiljøets sammensetning. Vi vurderer at kravet som gjelder den utdanningsfaglig ansvarlige tilfredsstiller kravet (3.13.2) i fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første ledd, men at dette er et sårbart minimumskrav, og at dette vil være mer sårbart jo flere studenter som er tatt opp til utdanningen. Vi ser dette også i lys av at dere også har søkt om akkreditering av en annen utdanning med tilsvarende kompetansekrav, og oppgitt de samme personene i fagmiljøet. Vi vil sterkt anbefale dere å sikre tilstrekkelig utdanningsfaglig kompetanse på høyt nivå, gjennom krav til faglærere eller til fagmiljøets sammensetning, utover utdanningsfaglig ansvarlig.

2.13.2 Den utdanningsfaglige ansvarlige

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-3:

«Utdanningen skal ha en [...]

b. utdanningsfaglig ansvarlig med utdanningsfaglig utdanning som har ansvar for å legge til rette for studentenes læring.»

NOKUTs vurdering:

Den utdanningsfaglige ansvarlig har relevant utdanningsfaglig kompetanse.

Dere oppgir i kravspesifikasjon for fagmiljø at utdanningsfaglig ansvarlig må ha formell pedagogisk utdanning, med faglig kompetanse innen friluftsfeltet. Dere skriver videre at vedkommende bør ha kompetanse innen budsjett-, regnskaps- og økonomistyringsrutiner for skolevirksomhet.

Dere har slått sammen krav til utdanningsfaglig ansvarlig med krav til rektor, da det i deres tilfelle vil være rektor som er utdanningsfaglig ansvarlig. Vi mener dere gjør det svært komplisert for dere selv ved å stille krav til utdanningsfaglig som innebærer at det

må være samme person som er rektor. Det kan bli problematisk dersom dere etter hvert ønsker at en annen skal være utdanningsfaglig ansvarlig. Dere har da låst dere til at utdanningsfaglig ansvarlig må være rektor, slik det nå står i kravspesifikasjonen. Vi anbefaler dere å skille mellom funksjonene rektor og utdanningsfaglig ansvarlig i kravspesifikasjonen. Det er ellers ingenting i veien for at det er rektor som er utdanningsfaglig ansvarlig, så lenge vedkommende oppfyller kravene gitt i kravspesifikasjonen og har tilstrekkelig kapasitet til å utføre oppgavene.

Som en konsekvens av dette stiller dere krav til yrkeserfaring innen friluftsfeltet til rektor under kravene til utdanningsfaglig ansvarlig. Dere stiller ingen krav til utdanningsfaglig yrkeserfaring overhodet. Den dere oppgir i denne funksjonen har heller ingen yrkeserfaring knyttet til utdanning. Vi vurderer at både kravspesifikasjonen og den oppgitte utdanningsfaglig ansvarlig er i tråd med kravet, men at dette er svært svakt og sårbart. Særlig sett i lys av at dere ikke har noen andre utdanningsfaglige krav til fagmiljøet, vurderer vi at det vil være svært krevende å holde et tilstrekkelig høyt utdanningsfaglig nivå. I infoskrivet vårt om den nye fagskoletilsynsforskriften skriver vi følgende:

Kravet om at den utdanningsfaglige ansvarlige skal ha en bestemt utdanning, må ses i sammenheng med kompetansekravet i første avsnitt om at noen i fagmiljøet skal ha «utdanningsfaglig kompetanse». Hva som er utdanningsfaglig kompetanse er definert i § 1-2.

Vi anbefaler sterkt å styrke denne siden ved utdanningen.

2.13.3 Den faglig ansvarlige

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-3:

«Utdanningen skal ha en

a. faglig ansvarlig som har ansvar for utviklingen og gjennomføringen av utdanningen. Den faglig ansvarlige skal ha utdanning som er relevant for utdanningens innhold og egenart, og være ansatt i minst 50 prosent stilling ved fagskolen.»

NOKUTs vurdering:

Faglig ansvarlig har faglig relevant utdanning i tråd med regelverket, og det er dokumentert at vedkommende er tilsatt i minimum 50 prosent stilling. Det er imidlertid problematiske sider ved kravspesifikasjonen og kravene dere stiller til denne funksjonen som vi anbefaler sterkt at dere gjennomgår.

Dere oppgir at faglig ansvarlig ved skolen er ansatt i 50 prosent stilling. Vedkommende har blant annet følgende faglig kompetanse:

- Bachelor i Friluftsliv, natur og kulturveiledning ved Høgskolen i Telemark

- 15 studiepoeng i Alpin Skiferdsel ved Høgskolen i Sogn og Fjordane
- 15 studiepoeng i Natur, opplevelser og mening (master) ved Høgskolen i Telemark
- 30 studiepoeng i Teoretisk og metodisk fordypning (master) ved Høgskolen i Telemark

I tillegg oppgir dere at vedkommende har relevant undervisningspraksis, i form av lang yrkeserfaring som underviser, og det listes opp en rekke relevante gjennomførte kurs innen friluftsliv. Vedkommende har også lang yrkeserfaring innen friluftsliv, blant annet som guide og brefører.

Dere oppgir at kompetansekravene til faglig ansvarlig er følgende:

Friluftslivs- og guidekompetanse tilsvarende fagskolenivå eller høyere. Praktisk pedagogisk kompetanse og relevant undervisningserfaring. Må ha realkompetanse i skoleorganisering og læringsmiljø, inklusive prinsippene for tilpasset opplæring. Bør ha kjennskap til lovverket som angår faglige krav og sertifiseringer for yrker som utdanningen kvalifiserer for.

Arbeidserfaring: Minimum 2 års yrkeserfaring som guide på lengre ekspedisjoner

Dere skriver «praktisk pedagogisk kompetanse og relevant undervisningserfaring». I sammenhengen leser vi dette først og fremst som krav om praktisk-pedagogisk utdanning i tillegg til erfaring fra undervisning. Dette ville blant annet vesentlig styrket den utdanningsfaglige kompetansen i fagmiljøet. Imidlertid, med tanke på at dette er et høyere krav til utdanningsfaglig kompetanse enn det som stilles til utdanningsfaglig ansvarlig og med tanke på at den som er oppgitt som faglig ansvarlig ikke har formell utdanningsfaglig utdanning må vi legge til grunn at «praktisk pedagogisk kompetanse» og «relevant undervisningserfaring» viser til det samme.

I motsetning til utdanningsfaglig ansvarlig har deres faglige ansvarlige erfaring som timelærer fra høyskole og som lærer på folkehøgskole. Vi vurderer at dette i bare begrenset grad styrker fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse, og vi stiller spørsmål ved om denne erfaringen er tilstrekkelig for å dekke deres eget krav om «realkompetanse i skoleorganisering og læringsmiljø». Vi vurderer at det er grunn til å se nøye på deres egne kompetansekrav til faglig ansvarlig og om vedkommende som innehar stillingen som faglig ansvarlig tilfredsstiller disse.

Det er ellers samsvar mellom kompetansen til faglig ansvarlig og de kompetansekravene som stilles i kravspesifikasjonen, og disse tilfredsstiller kravene i regelverket.

2.13.4 Sensorenes kompetanse

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-5:

«Sensorene skal ha kompetanse til å vurdere om studenten har oppnådd læringsutbyttet for emnet eller utdanningen.»

NOKUTs vurdering:

Sensorene har tilstrekkelig kompetanse til å vurdere om studenten har oppnådd læringsutbyttet for emnet eller utdanningen.

Dere opplyser i kravspesifikasjonen at sensorene har eller skal ha følgende kompetanse:

Kompetansekrav til stillingen:

Skal ha kompetanse til å vurdere om studenten har oppnådd læringsutbyttet for emnet eller utdanningen på en faglig betryggende måte. Må ha oppdatert fagkunnskap og kompetanse fra yrkesfeltet tilpasset det oppdraget han skal utføre. Må kjenne til NKR-systemet og definisjonene som gjelder på nivå 5.1 og 5.2. (skolens rektor er ansvarlig for å kvalitetssikre dette). Skal ha kompetanse til å gi sin evaluering av hvordan vurderingsordningen fungerer. Skal ha kompetanse til å gi sin evaluering av kvaliteten på eksamensoppgaver med hensyn til hvorvidt utforming, omfang, det formelle, det tematiske innholdet og relevans opp mot læringsutbyttet er egnet til å synliggjøre studentens samlede kompetanse.

Arbeidserfaring: Minimum 2 års erfaring fra friluftsfaget i skoleverket og kjennskap til yrkesfeltet.

I søknadsskjemaet skriver dere derimot:

Ekstern sensor skal tilfredsstillе Norges Friluftsfagskole sitt krav til fagmiljøet eller minst ett av følgende krav:

- 1. Være ansatt på tilsvarende eller høyere utdanningsinstitusjon innenfor relevant fagområde*
- 2. Erfaring fra yrkesfeltet og relevant kompetanse på samme nivå som nevnt under punkt 1.*
- 3. Erfaring som sensor i vedkommende fag ved tilsvarende utdanninger.*
- 4. Kjenne studiets beskrivelse av læringsutbyttene (LUB) på nivå 5.1 i NKR.*

Vi vurderer at kompetansekravet i kravspesifikasjonen tilfredsstiller kravene i regelverket. Det er imidlertid uklart hvilke krav som gjelder fordi dere stiller ulike krav. En person som bare tilfredsstiller punkt 4 i kravene dere stiller i søknadsskjemaer vil ikke tilfredsstille kravet i fagskoletilsynsforskriften § 2-5. Dere må rette opp i dette og sikre at kompetansekravene er enhetlige og i tråd med forskriftens bestemmelse.

2.13.5 Praksisveiledernes kompetanse

Vi har vurdert dokumentasjonen opp mot følgende krav:

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-4:

«Eksterne praksisveiledere skal ha kompetanse til å veilede og vurdere studentene i praksis.»

NOKUTs vurdering:

Det er sikret at praksisveilederne har tilstrekkelig kompetanse til å veilede og vurdere studentene i praksis.

Dere opplyser at eksterne praksisveiledere har eller skal ha følgende kompetanse:

*Kompetansekrav til stillingen:**Praksisveileder*

- *Må kjenne godt til utøvelse av guiderollen, og gjennom sin egen praksis fremstå som en god rollemodell for studenten.*
- *Må kjenne godt til læringsutbyttebeskrivelsen for utdanningen og praksisen.*
- *Må ha grunnleggende kompetanse i vurdering av studentenes innsats.*
- *Må ha kompetanse i å vurdere, kjenne fagskolens vurderingskriterier, forstå karakterskalaen og hva som er godt nok for å bestå praksis*
- *Må delta på fagskolens webinar og samlinger om veiledning av studenter i bedrift*

Arbeidserfaring: Arbeidserfaring fra yrkesfeltet over minimum 3 sesonger

Vedlegg 1: Læringsutbyttebeskrivelser

Overordnede læringsutbyttebeskrivelser hentet fra studieplan

Kunnskap

- Har innsikt i metodesett, mønstergjenkjenning og bruken av spesial- og sikkerhetsutstyr ved ferdsel i ulike terrengtyper
- Har kunnskap om teorier, begreper og ledelsesmodeller som anvendes i ekspedisjonsguiding
- Har kunnskap om natur og innsikt i etiske dilemmaer knyttet til bærekraftig bruk av natur innen ekspedisjonsguiding
- Kjenner til prinsippet om ferd etter evne
- Har kunnskap om ledelse, formidling og læringsmetoder i ekspedisjonsguiding
- Har innsikt i egne ferdigheter og utviklingsmuligheter som ekspedisjonsguide og kunnskap om hvordan videreutvikle egne kunnskaper og ferdigheter som guide mot sertifiseringer for guideyrket
- Har kunnskap om bransjestandarder, historien og betydningen til føring og guiding i norsk friluftsliv og reiseliv
- Kjenner til lovverk som begrenser og muliggjør ekspedisjonsguiding i Norge og utlandet
- Har kjennskap til skadeforebyggende trening

Ferdigheter

- Kan reflektere over egne faglige valg og egen rolle som leder for en gruppe i fjellet sommer som vinter og justere sine valg under veiledning
- Kan finne og reflektere rundt fagstoff knyttet til innlæring av grunnleggende ferdigheter i ferdplanlegging og i risiko- og konsekvensvurdering
- Kan finne, vurdere og gjøre overveielser om bruken av potensielle naturområder med tanke på opplevelsesverdi for ulike gjester
- Kan reflektere over mulighetene for å videreutvikle egne ferdigheter og kunnskaper som ekspedisjonsguide
- Har bevissthet rundt faglige valg og ferd etter emne i utfordrende terreng sommer som vinter, og har gode evner til refleksjon, kritisk egenvurdering og konsekvenstenkning
- Kan gjøre rede for valg av metodesett gjennom mønstergjenkjenning og bruken av spesial- og sikkerhetsutstyr ved ferdsel i ulike terrengtyper
- Har bevissthet om belastningskader i yrkesrollen

Generell kompetanse

- Kan planlegge, lede og organisere en ekspedisjon alene eller i samarbeid med andre for gjester i høyfjellet, lavlandet og langs kysten sommer som vinter på en forsvarlig måte i tråd med faglige, etiske retningslinjer og i tråd med gjeldende lovverk knyttet til bærekraft, sikkerhet, opplevelse og læring

- Kan se sammenhenger, gjøre løpende sikkerhetsvurderinger og endre planen ut fra vær og føre med utgangspunkt i gruppens og egne forutsetninger, og kan iverksette tiltak ved uhell og begrunne sine valg ut fra egne kunnskaper og ferdigheter
- Kan formidle tema og verdier innen natur, kultur og friluftsliv
- Kan utveksle synspunkter og bygge relasjoner med andre guider og bidra til egen og felles faglig utvikling i guidebransjen og stimulere til økt kvalitet i eksisterende tilbud
- Kan formidle faglig kunnskap om natur, teknikker og ferdselsformer i møte med gjester
- Kan planlegge og gjennomføre egentrening for å opprettholde og øke fysisk form og unngå belastningskader

Vedlegg 2: Sakkyndige

NOKUT skal vurdere om søknaden oppfyller kravene til akkreditering av fagskoleutdanning, jf. fagskoleloven med forskrifter.

NOKUT oppnevner sakkyndige som skal vurdere kravene i samarbeid med NOKUTs saksbehandlere, og har stilt krav til de sakkyndiges kompetanse, jf. fagskoletilsynsforskriften § 5-3 første og andre avsnitt.

Til vurderingen av denne søknaden har NOKUT oppnevnt et sakkyndig panel med disse medlemmene:

- **Martine Karlsen (panelleder)**

Karlsen har studert elkraft ved Fagskolen i Østfold. Hun har flere års erfaring som medlem av studentrådet, som hun også ledet fra 2019–2020. Gjennom dette arbeidet har hun tilegnet seg god kunnskap om fagskoler og hva som kreves for at en utdanning skal være faglig sterk og yrkesrelevant. Karlsen er også medlem av styret i Viken fylkeskommune, samt vært medlem av kontrollkomiteen i Organisasjon for Norske Fagskolestudenter. Karlsen har tidligere vært sakkyndig for NOKUT, blant annet som panelleder i forbindelse med akkrediteringsprosessen for fagskoleutdanninger våren 2020 og i forbindelse med fagområdeakkreditering ved Fagskolen i Østfold.

- **Forlagsdirektør Ingvild Skjetne, Pedlex Norsk Helseinformasjon**

Skjetne er utdannet sykepleier. I tillegg har hun pedagogisk og samfunnsfagligutdanning og har en mastergrad i yrkespedagogikk. Hun har variert undervisningspraksis innenfor helsefagene på ulike nivåer, både høyskole, videregående og fagskole. I de senere årene har hun hatt ansvar for opplæring av veiledere for «Menn i helse». Skjetne har sittet i en rekke utvalg, arbeidsgrupper og fagnemnder for helsefag på aktuelt nivå. Hun var Helsedirektoratets sekretær for NUFHO (Nasjonalt utvalg for fagskole – helse- og oppvekstfag) 2016–2018. Skjetne har skrevet lærebøker for opplæringen i helsearbeiderfaget, portørfaget og helsesekretær hvor blant annet service, hygiene og HMS er temaer. Nylig har hun i forbindelse med Fagfornyelsen deltatt i utvikling av læreplaner for Vg1 helse- og oppvekstfag og Vg2 & Vg3 helsearbeiderfag. Skjetne har vært sakkyndig for NOKUT tidligere.

- **Spesialrådgiver Anne Berit Fossberg, Enhet for helseinformatikk ved Bærum Kommune**

Fossberg er utdannet sykepleier fra Røde Kors sykepleierhøgskole i Stavanger. Hun har administrativ utdanning fra institutt for sykepleierutdanning ved Universitetet i Oslo, og en master i helseinformatikk fra Universitetet i Agder fra 2012. Hun har jobbet som høyskolelærer ved Stavanger sykepleierhøgskole og Høgskolen i Oslo. Siden 2006 har hun vært ansatt i Bærum kommunes IKT-prosjekter hvor hun fra

2008 jobbet med PLO helseinformatikk. Fra 2012 har hun jobbet som spesialrådgiver i Enhet for helseinformatikk, som forvalter e-helseløsninger brukt i Bærum kommune. Hun har god kompetanse innen bruk av velferdsteknologiske løsninger og har erfaring fra pleie- og omsorgstjenester både i 1. og 2. linjetjenesten. Fossberg har opparbeidet seg kompetanse innen velferdsteknologiområdet gjennom å ha vært ansvarlig for, og deltatt i prosjekter som Trygghetspakken, Trygge spor mfl. Fossberg har vært sakkyndig for NOKUT tidligere.

- **Lærer og selvstendig næringsdrivende Kjetil Lomm, Risøy Folkehøyskole**
Lomm er utdannet cand.mag med vekt på idrett og friluftsliv ved Høgskolen i Telemark. Lomm arbeider på Risøy folkehøyskole med hovedansvar for seiling og sjøsport. Han har allsidig erfaring fra ulike verv i idrettslag, Gjeving vel og andre foreninger. Som selvstendig næringsdrivende har han blant annet jobbet med «team building», oppdrag fra Friluftsrådet i Aust-Agder, ansvarlig for Gjensidigestiftelsens båtvett-kurs sommeren 2020 og som skipper på seilfartøy. Lomm har tidligere vært sakkyndig for NOKUT i vurdering av fagskoleutdanning innenfor friluft.

Sakkyndige skal ikke ha oppgaver ved fagskolen eller ha andre tilknytninger til fagskolen som kan medføre inhabilitet, jf. forvaltningsloven § 6. De sakkyndige har erklært at de er habile i saken.

Søkerinstitusjonen har fått anledning til å uttale seg om NOKUTs forslag til sakkyndige, jf. fagskoletilsynsforskriften § 5-3 fjerde avsnitt.

DRAMMENSVEIEN 288 | POSTBOKS 578,1327 LYSAKER | T: 21 02 18 00 | [NOKUT.NO](https://nokut.no)